

Romana Voháňková: Malířství a fotografie kolem roku 1900

Posudek oponenta diplomové práce

Tato práce je záslužná jako první takto soustavný a seriózní pokus vyrovnat se pro české tvůrčí prostředí s důležitým tématem moderní vizuální kultury.

Vztah malířství a fotografie od dob jejího vzniku a rozvoje platí už po půlstoletí za velké téma uměleckohistorického výzkumu. Pro české prostředí však dosud není soustavněji vztah raného moderního malířství k fotografii propracován, na rozdíl od výzkumu vztahu fotografie k jejím východiskům v malířství. Souvisí to s nízkou úrovní dobové výslovné reflexe tohoto vztahu v českém prostředí. A ovšem také se dobovou apologií malířství, podle níž fotografie měla být vůči němu čímsi inferiorním. Tomu pak v podstatě odpovídá i historicky nedostatečné dochování, identifikace a zhodnocení příslušných zdejších vizuálních dokumentů. Fotografie vztažená k výtvarným umělcům se v českém historickém prostředí dostávala na veřejnost zprvu zejména v prezentacích českých umělců činných ve Francii, kde fotografie jako pomůcka i inspirace výtvarných umělců platila už dlouho veřejně za samozřejmost. To předpokládalo také příslušné vybavení a kompetenci výtvarníků jako amatérských fotografů. K tomuto osvojení fotografie došlo v Praze malířů větší měrou zřejmě až v době kolem roku 1900, kdy si zároveň fotografie prosazovala svou pozici jako jednoho z „krásných umění“, v trendu „umělecké fotografie“.

Proto je téma předložené práce náročné nejen heuristicky, nýbrž také interpretačně. Ze starší odborné debaty o historickém vztahu malířství a fotografie nepřijímá autorka vyhraněné obecné stanovisko, nýbrž věcně probírá jednotlivé problémy a aspekty sledovaného vztahu. K celkovému zhodnocení je zde zapotřebí vyjít od důkladné a všestranné analýzy jednotlivých případů, které český materiál zatím nabízí. Ze známých českých případů odmítání fotografie zde chybí větší zmínka o negativním vztahu Maxe Pirnera k fotografii, což by mohlo být důležité i vzhledem k jeho postavení jako učitele na pražské akademii umění. Obecněji vzato, byla by tu asi žádoucí kapitola o dalších modalitách vztahu fotografie-malířství, zejména o rozvoji reprodukce uměleckého díla a dále o rozvoji technik pro ilustrované knihy a časopisy, tedy oblastí uplatnění mnohých malířů, návrhářů i fotografů.

Tato práce činí krok k nezbytnému systematickému výzkumu stanoveného tématu v českém prostředí, což je ovšem úkol sahající za hranice diplomové práce. Práce dosáhla deklarovaného cíle, je dobrým přehledem současného stavu výzkumu, je logicky a přehledně členěna i vybavena příslušnými přílohami. Předloženou práci proto doporučuji k obhajobě.

Prof. PhDr. Roman Prahla, CSc., v Praze 12. 9. 2012